
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Local Curriculum Development in Occupational and Technological Subject
Area on Kok Craft Weaving for Prathomsuksa 6 Students

ศิริวรรณ คามตะศิลา*

พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์**

ดร.ชาติชาย ม่วงปฐม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบึงของหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และทดสอบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1)หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมและองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน 2) นักเรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.72 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

***อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3)นักเรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกกที่พัฒนาขึ้น มีทักษะการปฏิบัติงานเฉลี่ยร้อยละ 83.51 4)นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกกที่พัฒนาขึ้นมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร / หลักสูตรท้องถิ่น / กก / งานสานด้วยกก

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop and study the effects of implementing the local curriculum in occupational and technological subject area on Kok craft weaving for Prathomsuksa 6 students. The sample of this study consisted of 32 Phathomsuksa 6 students of Buengkonglongwittaya school under the Office of Nongkhai Educational Service Area 3, the second semester of academic year 2008 They were selected by cluster random sampling. The research instruments consisted of lesson plans, learning achievement test, practical skill test, and question means of towards instruction. The data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation, percentage and dependent. The research results can be summarized as follows: 1)The developed local curriculum in occupational and technological subject area on Kok craft weaving for Prathomsuksa 6 students was suitable and congruent with curriculum components. 2)The posttest average score of the students learning through the local curriculum on Kok craft weaving was 86.72 percent and it was significantly higher than the pretest mean score at the .01 level. 3)The mean score of the performance skills of the students taught by using the local curriculum in occupational and technological subject area on Kok craft weaving was 83.51 percent. 4)The students' satisfaction towards the developed curriculum and activation was at the high level.

Key Words : Curriculum Development / Local Curriculum / Kok / Kok Craft Weaving

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาคน แนวทางในการจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาดังกล่าว อุดม เขยกีวงศ์ (2545, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเด่นของชุมชนจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะ ความชำนาญของแรงงานฝีมือ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและรักษาภูมิปัญญาไทยเอาไว้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองใหญ่ลงได้ ช่วยให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นอันจะนำมาซึ่งการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและความเจริญ ส่งผลให้ครอบครัวและชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นก่อให้เกิดความเข้มแข็งอันเป็นสาเหตุให้สามารถลดปัญหาชุมชนล่มสลายลงได้

มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ระบุว่าคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ในการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง โดยให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดสาระของหลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ พระธรรมปิฎก (2541, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทางสติปัญญามีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสร้างความรู้ใหม่เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตและก้าวไปในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างผาสุกและมั่นคง ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดัง ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 262) กล่าวว่า การจัดการศึกษามีรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะความชำนาญเกิดความภาคภูมิใจ และสามารถรักษาภูมิปัญญาชาวบ้านเอาไว้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช 2544 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสากลมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสมคุ้มค่า สร้างสรรค์พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่สามารถช่วยเหลือตัวเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือ และแข่งขันในระดับสากลภายใต้บริบทของสังคมไทยได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 (2550, หน้า 58) ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้พัฒนารูปแบบหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยสำรวจความต้องการของผู้เรียนมีหลักสูตรสำหรับการเรียนรู้ มุ่งให้เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่เข้มแข็งพร้อมต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพ เพิ่มความรู้เรื่อง ทักษะชีวิต ทักษะ

พื้นฐาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตลอดจนเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวข้องกับอาชีพและสภาพทั่วไปของหมู่บ้านที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนบึงของหลวงวิทยาพบว่าภายในหมู่บ้านมีการปลูกต้นกกทุกครัวเรือนชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมนำมาทอเสื่อซึ่งปัจจุบันสามารถนำต้นกกมาทำเป็นภาชนะและเครื่องใช้ต่างๆ ได้หลากหลาย และทำกันในกลุ่มสตรีผู้สูงอายุ ผู้วิจัยเห็นว่า การนำเอาต้นกกมาทำเป็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ สามารถส่งเสริมให้เป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง เพราะสิ่งของเครื่องใช้เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน ผลิตภัณฑ์ต้นกก จึงเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญในชุมชนอย่างหนึ่งที่ควรสืบทอดสู่นักเรียนในโรงเรียนอย่างจริงจังและเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ดำรงไว้สืบทอดต่อไป

จากแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นถึงการให้ความสำคัญของท้องถิ่นและการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องงานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองการใช้หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นโดย
 - 2.1 ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่อง งานสานด้วยกก ตามหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
 - 2.2 ศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนตามหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น
 - 2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบึงของหลวงวิทยา อำเภอบึงโขงหลวง จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบึงของหลวงวิทยา อำเภอบึงของหลวง จังหวัดหนองคาย

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการนำหลักสูตร ไปใช้ จำนวน 15 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวม 30 ชั่วโมง โดยทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย มี 12 เรื่อง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับกก ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลายสาน รูปแบบการออกแบบงานสานด้วยกก รูปแบบเสวียนหม้อ รูปแบบจานรองแก้วปากหนาม รูปแบบกระบอกปากกา รูปแบบชะลอมไวน์ รูปแบบกระติบข้าว รูปแบบกล่องทิชชู รูปแบบตะกร้า รูปแบบถังขยะ รูปแบบถาดผลไม้

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย สํารวจข้อมูลพื้นฐาน สํารวจสภาพและความต้องการของนักเรียน วิเคราะห์หลักสูตรแม่บท และวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียน
2. ยกร่างหลักสูตรประกอบด้วยหลักการและเหตุผล กำหนดจุดประสงค์กำหนดเนื้อหา กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้กำหนดเวลาเรียน สื่อการเรียนรู้กำหนดการวัดและประเมินผล
3. ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรประกอบด้วยการตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร
4. จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ
5. ประเมินเอกสารประกอบหลักสูตรโดยการตรวจสอบคุณภาพวัสดุประกอบหลักสูตร
6. นำหลักสูตรไปทดลองใช้สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการใช้หลักสูตร
7. ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก
3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน และวัดทักษะการปฏิบัติงาน ระหว่างทำการสอนและหลังสอนในแต่ละแผนจนครบทุกแผน สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก
4. นำผลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ SPSS for Windows

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก จำนวน 12 แผน จำนวน 30 ชั่วโมง มีค่าความความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง งานสานด้วยกกแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ 40 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .24-.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .22-.81 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89
3. แบบวัดทักษะการปฏิบัติงานจำนวน 9 ทักษะ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก จำนวน 1 ฉบับ มีข้อคำถาม 20 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .81

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของนักเรียน

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบ ค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ
(t-test for Dependent)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบ
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก คะแนนเต็ม 40 คะแนน ก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ย 14.06 คิดเป็นร้อยละ 35.15 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 34.69 คิดเป็นร้อยละ 86.72 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. คะแนนทักษะปฏิบัติงานของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมีเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.51
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานด้วยกก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบเนื่องมาจาก

1. ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของ นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู หลักสูตรแม่บท และศักยภาพของโรงเรียน และความต้องการของท้องถิ่น ก่อนนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ ฅนริศรา พฤษขวัน (2547, หน้า 24) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรแม่บท พบว่าการพัฒนาหลักสูตรแม่บท มีข้อจำกัด ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเติมเต็มให้กับหลักสูตรเพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลจริงกับนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละชุมชน

2. การยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาเขียนเป็นโครงร่างหลักสูตร มีความสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ (2546, หน้า 15-24) ที่ประกอบด้วย หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาสาระคาบเวลา แนวดำเนินการ และการวัดและประเมินผล

3. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ผู้วิจัยได้ระบุไว้ในขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานการตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตร

4. การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า เอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, หน้า 130) ได้กล่าวว่า การจัดทำเอกสารหลักสูตรหลังจากที่สร้างหรือจัดทำหลักสูตรขึ้นแล้วคณะทำงานควรจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีบางส่วนที่ต้องปรับปรุง เช่น รูปภาพบางรูปภาพไม่ชัดเจน เมื่อได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะในการทำงาน สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2526, หน้า 129, อ้างอิงมาจาก ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 169) กล่าวว่า แผนการสอนที่ดีจะเป็นตัวกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และได้รับประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ด้านผลการนำหลักสูตรไปใช้

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องงานสานด้วยกก มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจาก 1) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีสื่อของจริง เนื้อหา กิจกรรม ที่เหมาะสมสอดคล้องกันสอดคล้องกับ ดารัตน์ พุสดี (2541, หน้า 49-50) ที่ว่าการเตรียมตัวก่อนสอนจริง โดยการศึกษาทำความเข้าใจ แผนการสอน รวมทั้งวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เรื่องงานสานด้วยกก ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านจึงทำให้หลักสูตรท้องถิ่นมีความเหมาะสมขณะเดียวกันการออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญและมีกิจกรรมที่หลากหลายแทรกอยู่ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้ กระตือรือร้นและมีความเข้าใจกับการเรียน ส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ ชนิตรา ตั้งชูพงศ์ (2549, หน้า 112-113) วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คะแนนด้านทักษะการปฏิบัติงานซึ่งมีเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.51 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า 1) จัดกิจกรรมทักษะปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ลำดับกิจกรรมเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กนิษฐา นามวัน (2549, หน้า 87-88) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำกระติบข้าวจากต้นกก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานในการสานกระติบข้าวสูงกว่าเกณฑ์คือ สูงกว่าร้อยละ 80 2) การวัดผลประเมินผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงประเมินตามสภาพจริง สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ทำให้นักเรียนไม่ตึงเครียด และไม่มีความคิดตันระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของกรมวิชาการ (2545, หน้า 132) ที่ระบุแนวการประเมินที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ การเรียนรู้สู่สถานการณ์จริงทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย 3) เน้นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์มีทักษะกระบวนการทำงาน วางแผนการทำงาน ปฏิบัติตามขั้นตอนทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดนักเรียนได้ฝึกฝน จนเกิดความชำนาญ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า 1) เนื้อหาเรื่องงานสานด้วยกกเป็นเรื่องที่น่าสนใจ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมได้รับประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับ อารง บัวศรี (2543, หน้า 243-245) ได้กล่าวถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์มีความหมายต่อนักเรียน สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของนักเรียนทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็ว ส่งเสริมหรือผลักดันให้นักเรียนอยากเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้น ทุ่มเทใส่ใจกับงานส่งผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง งานสานด้วยกก อยู่ในระดับมาก 2) เรื่อง งานสานด้วยกก ที่เรียนโดยปฏิบัติจริง มีผลงานสำเร็จเสร็จตามกำหนดเวลา มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี ดาแก้ว (2547, หน้า 158-159) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารจากปลา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความพอใจในระดับมาก เหตุผลจากนักเรียนพอใจที่ได้เข้าร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองพอใจที่ได้ศึกษานอกสถานที่ ภูมิใจที่ได้เสนอผลงานต่อสาธารณชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิ่งแก้ว พัทธกษาปี (2549, หน้า 113-114) วิจัยการพัฒนาหลักสูตรขนมไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากนักเรียนพอใจที่ทำงานจนสำเร็จด้วยความตั้งใจและนักเรียนภูมิใจในรายได้ที่มาจากผลงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานสานด้วยกก มีความเหมาะสมตามสภาพของสถานศึกษา ชุมชน และผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้น

1.2 การอธิบายขั้นตอนการฝึกงานสานด้วยกก ใช้วิธีครูเป็นผู้สาธิตให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติงานและทำให้เกิดความชำนาญในเรื่องงานสานอื่นๆต่อไป

1.3 การจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีความภาคภูมิใจเห็นความสำคัญของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

1.4 การเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษาส่งผลให้นักเรียนเกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง งานสานที่ประดิษฐ์จากวัสดุอื่น

2.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้จัดกลุ่มประกอบอาชีพอิสระในการหารายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

บรรณานุกรม

- กนิษฐา นามวัน. (2549). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทำกระติบข้าวจากต้นกก สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองหึ่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคายเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิ่งแก้ว พัทธขวานปี. (2549). การพัฒนาหลักสูตรขมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการ และแนวทฤษฎี. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิตรา ตั้งชูพงศ์. (2549). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณริศรา พงกษะวัน. (2547). แนวทางการ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
เรื่อง เครื่องปั้นดินเผา โดยการใช้ Discipline-based Art Education เป็นฐานในโรงเรียน
ประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาและการสอน
(ประถมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดาร์ตัน พุสดี. (2541). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นครุฑพื้นเมืองล้านนา เรื่องซึ่งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสันถนน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อามร บัวศรี. (2543). ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ: ธนวิชันการพิมพ์.
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ:
เดอะบุ๊คส์.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2541). การพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2.) กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอ.
- วิชาการ,กรม.กระทรวงศึกษาธิการ(2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ
เทคโนโลยี. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- _____. (2546). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พุทธศักราช
2544. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

สุมาลี ดาแก้ว. (2547). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารจากปลากลุ่มสาระ
 การทำงานอาชีพ และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). **หลักสูตร ท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักบรรณกิจ.

